

dat nog nauwelijks gesproken zal kunnen worden van een WebQuest. Of er zal zoveel tijd verloren gaan aan surfen en aan intensieve begeleiding (waarbij de docent het taalvaardigheidsdeel grotendeels op zich zal moeten nemen) dat niet alleen de opdracht aan kracht verliest, maar dat deze tijd vooral effectiever te besteden zal zijn. WebQuest als luxe, dus. Overbodige luxe.

De beheersing van het Engels van de tegenwoordige leerling in aanmerking nemend, geldt dat onze conclusie (de doelen van een WebQuest zijn niet de doelen van het moderne vreemdetalenonderwijs) dan wel op de moderne vreemde talen in het algemeen van toepassing zijn, maar ik geef toe dat uitvoering van een WebQuest voor Engels beter te doen is dan voor de andere moderne vreemde talen.

Deens

Om te kijken of mijn boude beweringen inderdaad hout snijden, besloot ik zelf een WebQuest te doen. Ik koos hiervoor een Deense opdracht, aangezien mijn kennis van het Deens (nihil) ongeveer overeen moet komen met de beheersing van een moderne vreemde taal door een onderbouwleerling. Gebrek aan woordkennis en grammatica van het Deens mijnerzijds valt te compenseren met algemeen taalkundig inzicht en ervaring met teksten in vreemde talen (zoals bij alle docenten moderne vreemde talen). Zo'n poging kan ik iedereen van harte aanraden. Al geef ik toe dat mijn resultaten bedroevend waren. ■

1. Met moderne vreemde talen doelen wij hier voornamelijk op de talen Duits en Frans, en minder op het Engels. Waarom dat gedaan is, blijkt uit het stuk.
2. Voor een beschrijving van het begrip 'WebQuest' verwijs ik naar het artikel van Dodge, B., *Some Thoughts About WebQuests*, 1995, (online op te vragen), alsook naar andere artikelen van Bernie Dodge, de (meest belangrijke) ontwikkelaar van het concept WebQuest.
3. De beheersing van het Engels van de gemiddelde leerling in het voortgezet onderwijs is heden ten dage van een zodanig hoger niveau dan dat van het Frans en het Duits, dat wij onze stellingen logischerwijs stoelen op het onderwijs van deze laatste twee talen. Dit zal de (droge) conclusie evenwel niet beïnvloeden.
4. Marzano, D., *Dimensions of learning*, 1992
5. Dodge: 'WebQuests of either short or long duration are deliberately designed to make the best use of a learner's time. There is questionable educational benefit in having learners surfing the net without a clear task in mind, and most schools must ration student connect time severely.' in: *Some thoughts about WebQuests*. Een van de eerste zaken die mij kritisch deed kijken naar het gebruik van WebQuests in het moderne vreemde-talenonderwijs, was het enorm tijdrovende aspect van de WebQuest. Al te kostbare tijd, die we veel beter kunnen besteden...
6. Kerndoelen onlangs nog door het Nationaal Bureau Moderne Vreemde Talen (NaB-MVT) op een rij gezet in *Vreemdetalenonderwijs in Nederland, een situatieschets in opdracht van OCenW*. Verwijzingen naar Kamerstuk 1997 484; *Besluit kerndoelen en adviesuren tabel basisvorming*.

It takes both the rain and the sunshine to make a Rainbow

Rainbow, geslaagd project van ROC Friese Poort

Op 1 november 2003, tijdens de Landelijke Studiedag van de VLLT, reikte onderwijsminister Maria van der Hoeven de jaarlijkse Europese onderscheidingen voor innovatieve taalprojecten uit. ROC Friese Poort te Sneek ontving voor het project *Rainbow* de aanmoedigingsprijs 2003. De jury vond het project veelbelovend en de moeite waard om verder te ontwikkelen. Het uitwisselingsproject is ontstaan uit ervaringen die studenten hadden met voorbereidingen voor een stage in het buitenland. Hoe beter die voorbereidingen zijn (contacten via e-mail), hoe meer studenten van de taal op bleken te pikken.

Christien van Gool

ROC Friese Poort te Sneek ontving voor het project *Rainbow* de aanmoedigingsprijs 2003. *Rainbow* is een elektronische leeromgeving. Door *Rainbow* worden studenten via een simulatie met elkaar in contact gebracht. Het project liet zien hoe gemakkelijk leerlingen de vreemde taal van elkaar leerden.

De jury was onder de indruk van het project maar vond het nog niet voldoende af om het volledig te kunnen beoordelen. Stuwende kracht achter *Rainbow* is Sjoukje Piebenga. Vijf jaar geleden is ze ermee begon-

nen samen met een school in Lapland (Zweden). Inmiddels is het project al weer verder ontwikkeld en is een beoordeling beter mogelijk. Ik spreek dan ook af met Sjoukje in de chatroom van het project zodat ze mij wegwijs kan maken.

Een goede voorbereiding

Eerst moet ik de nodige zaken installeren: de *First Class client* (de elektronische leeromgeving waarin het Rainbow-project werkt) en dan de plaatjes – na wat problemen met mijn Firewall (poort 510 moet eerst open worden gesteld) lukt het me om alles op mijn scherm te krijgen en kan Sjoukje met de rondleiding beginnen. Ze laat me de groepen zien die er zijn gemaakt. Dit zijn groepen van drie of vier studenten uit Nederland, Duitsland en IJsland. Deze studenten moeten een aantal opdrachten uitvoeren.

Tegelijkertijd online

Binnen de elektronische leeromgeving ontmoeten studenten elkaar (in een chatroom), schrijven ze elkaar (via e-mail), praten ze met elkaar (met microfoon en koptelefoon) en voeren ze samen taken uit. Dit alles wordt opgeslagen in een persoonlijk (elektronisch) portfolio. Docenten hebben inzage in bijna alles wat er gebeurt en kunnen zo de studenten begeleiden of stimuleren. De mailbox is privé.

Het gaat om studenten tussen 16 en 21 jaar van beroepsopleidingen in Noorwegen, Zweden, IJsland, Italië, Spanje, Finland, Oostenrijk, Roemenië, Hongarije, Estland en Duitsland. De tijd die studenten nodig hebben om alle taken uit te voeren, is ongeveer twee uur per week gedurende twintig weken. Plus nog

Europees Talenlabel

De Europese Unie wil mensen ertoe aanzetten om meer talen te leren, niet alleen vanuit economische of beroepsmatige overwegingen maar ook om het wederzijds begrip te verbeteren en een gevoel van Europees burgerschap te creëren. Daarom heeft de Europese Commissie enkele jaren terug een speciale prijs in het leven geroepen - een onderscheiding die elk jaar wordt toegekend aan de meest innovatieve initiatieven op het gebied van vreemde talen in de betreffende lidstaten. De prijs wordt in Nederland uitgereikt door OC&W. Het ministerie heeft de organisatie van de wedstrijd gedelegeerd aan het NaB-MVT in samenwerking met het Europees Platform. Meer informatie over het Europees Label is te vinden op <www.talenprijns.com>.

Juryrapport

Project Rainbow van het ROC Friese Poort te Sneek. Leerlingen correspondeerden via internet met de mensen bij wie ze in het buitenland stage gingen lopen. De docente ontdekte hoeveel vrucht dat afwierp voor de taalvaardigheid van de leerlingen en besloot elektronische leeromgevingen te ontwikkelen. Groepen leerlingen gebruiken hun kennis van de vreemde taal - nu Engels, straks ook Duits - in contact met leerlingen uit andere Europese landen. Dit project heeft een Europese dimensie gekregen: het wordt verder ontwikkeld met partners in andere landen als IJsland en Duitsland. De juryleden waren onder de indruk van de taalvaardigheid van de studentes en van de inzet van hun docente. Omdat het project nog niet af is en nog niet alle taken actief zijn, heeft de jury besloten dit project een aanmoedigingsprijs te geven.

eens dezelfde hoeveelheid tijd om te chatten of mailen. 'We proberen ons lesrooster zo te plannen dat de partners van de leerlingen op dezelfde tijd online zijn' zegt Sjouke. 'Dit valt niet altijd mee. IJsland heeft nu een tijdsverschil van twee uur met ons, Finland één uur. Ook hebben ze de eisen niet helemaal op elkaar afgesteld. In IJsland hoefden de leerlingen dit jaar alleen maar te chatten. We zoeken daar nu een nieuwe partner. Vorige week heb ik bezoek gehad van twee docenten van een beroepsopleiding daar, die op de onze lijkt.'

Taalportfolio

Op mijn vraag hoe de leerlingen worden ingedeeld, zegt Sjoukje: 'Omdat we gaan werken met een dossier, een taalportfolio, heb ik de taken in niveaus ingedeeld. Op het mbo is het niveau van de leerlingen heel erg gedifferentieerd. Via de taalbiografie bepalen de leerlingen hun eigen niveau, zodat ze op het juiste niveau verder werken. In augustus bekijk ik de taken opnieuw. Dit is geen gemakkelijke klus. Als ze kiezen voor competentiegerichte taken, zoals methodische vaardigheden dan krijgen ze studiepunten voor die deelkwalificatie en voor Engels. Ze mogen in hun eigen tempo werken. De eersten zijn in november klaar. De laatste drie moeten het in juli nog afmaken. Volgend jaar stel ik wel een deadline in.'

Vakantie

Volgens Sjoukje is het nu niet meer druk op *Rainbow*, het is juni. Veel partners hebben al vakantie en de meeste leerlingen zijn klaar. Je kunt, zo zegt ze, onder *collabora-*

Students' comments

'I never chat, not at home, not at school, nowhere. I chat only on Rainbow now, with my partners, classmates and the other people how are online.'

'In the beginning I was afraid, we must invite someone and talk with him?! What must I say?! I don't know, but some weeks later I dared to invite people. I talked with my partner from German and with my partner from Ysland.
And I find it nice and couldn't stop.'

'I learned my English better. I think I speak English very well, but you forget things... And you learn a little how the people in other countries are!
You learn about their culture.'

'One of the aims of working on the Rainbow was to offer students a possibility to use their learned English. So don't correct them too much. This will make them shy to work. Students need support and appreciation.'

te en *who is online* zien wie online is. Hoewel het dus niet meer zo druk is, word ik tijdens de chatsessie uitgenodigd door iemand uit Italië. We wisselen wat persoonlijke gegevens uit.

Elke groep heeft een prikbord waar de deelnemers boodschappen voor de hele groep op zetten. Als er een nieuw bericht is, staat er een rood vlaggetje naast het icoontje. Verder zijn er allerlei mappen met introductie op *Rainbow* en veelgestelde vragen. Een belangrijke functie voor de beheerder is de geschiedenisknop. De beheerder kan van nieuwe berichten nagaan wanneer het is ontvangen en wie het heeft gelezen.

De mogelijkheden zijn legio

Elke student krijgt een loginnaam en een wachtwoord. Dan kan hij op ieder willekeurig moment berichten versturen. De student kan uiteraard alleen lezen wat aan hem of haar gericht is. Na het inloggen zijn de mogelijkheden talrijk.

Prikbord: hierop plaatst de student berichten voor iedereen. De beheerder plaatst berichten in 'news'. Gebruikers zien dat er een nieuw bericht van de beheerder is doordat ook daar een vlaggetjes verschijnt;

Aanwijzingen: hierin zitten de aanwijzingen en tips om te kunnen werken met *Rainbow*;

Opdrachten: de eerste drie opdrachten moet men achter elkaar maken. Deze zijn bedoeld om studenten vertrouwd te maken met zoekmachines. Ook moeten ze zichzelf en hun omgeving presenteren. De andere opdrachten kunnen in willekeurige volgorde worden gemaakt. Ze bestaan uit WebQuests waarover studenten met elkaar moeten communiceren;

Persoonlijk werkboek: hierin plaatsen de studenten hun opdrachten. Alleen de docent en de samenwerkende partners kunnen deze map bekijken;

Groepswerkboek: hierin plaatst de docent het werk als de opdracht af is. Alle deelnemers kunnen dit vervolgens bekijken.

Chat: de student ziet wie er online is en nodigt andere studenten uit voor een chat. Gebruikers kunnen zelf die mogelijkheid afsluiten als ze ongestoord willen werken.

Veel werk

De opdrachten zijn bijna allemaal door Sjoukje gemaakt – met steun van voornamelijk buitenlandse collega's; er is veel werk gaan zitten in het ontwikkelen. Ik heb wat opdrachten bekeken van studenten (de introducties). Het verschil in niveau is meteen duidelijk. Op mijn vraag hoe je de opdrachten evalueert, zegt Sjoukje: 'Het belangrijkste is dat studenten communiceren en dat ze de taal durven gebruiken. Sommige studenten hebben in het begin ook tijd nodig om met internet en de computer om te leren gaan. Sommigen hebben nog nooit gechat en hikken daar tegenaan. Als ze merken dat ze veilig kunnen chatten, beginnen ze het leuk te vinden. Individuele feedback op fouten werkt het beste maar je moet niet alles willen corrigeren: dat belemmert de communicatie.'

Dilaport

Sjoukje werkt nu aan *Dilaport*: 'Een Leonardo pilotproject, geleid door de universiteit van Turku in Finland. Het CINOP is partner en verder mbo's uit Estland, Spanje en Finland, en een soort CINOP- instelling uit Duitsland. In dit pilotproject maken we een digitaal taalportfolio dat rechtstreeks te gebruiken is op *Rainbow*.' Zo combineren we het digitaal taalportfolio met het project *Rainbow*. Het project is inmiddels in een volwassen stadium beland. Een nieuwe beoordeling waard. Prachtig werk daar op de Friese Poort in Sneek! ■